

Klimarapport:

Hvordan kutte klimagassutslippene med 70 prosent?

Utarbeidet av:

Olav Abrahamsen, Ingebjørg Marie Thorkildsen, Thor Due,
Lasse Bjørn og Mari Gjerdåker.

Med SVs politikk når vi klimamålene

Vår tid krever kraftfull handling. Sjelden har så mye stått på spill. Det er nå vi må løse de store miljøproblemene og den store ulikhetskrisen. Det er nå vi skal avgjøre hvordan vår felles framtid skal se ut. Sammen skal vi løse klimakrisa, ta vare på naturen og jevne ut forskjellene i makt og rikdom. Høye klimamål har vist seg å ikke være nok for å få på plass en kraftig nok klimapolitikk. Derfor haster det å få til kraftigere klimatiltak.

Med denne rapporten lanserer SV en plan for hvordan vi skal nå våre klimamål. Vi har utarbeida et klimabudsjett som er en detaljert oversikt over hvilke klimatiltak som trengs for å nå målene våre om å kutte Norges utslipp med 70 prosent innen 2030.

I tillegg til å legge fram en tydelig plan for utslipp-skutt oppsummerer vi også hva som må til for å få til et rettferdig grønt skifte. Dette er vår langsiktige samfunnsplan for hvordan vi i fellesskap håndterer krisene vi står overfor. Det kan ikke skje over hodene til folk. Det må skje nedenfra.

SVs plan for rettferdig omstilling av Norge er en del av en global bevegelse på venstresiden, som jobber for Green New Deal.

Den er basert på tre byggesteiner:

- 1) Vi skal kutte utslipp av klimagasser
- 2) Bygge opp nye næringer og sikre arbeidsplasser
- 3) Dele for å få ned økonomiske forskjeller.

Bare sånn sikrer vi et rettferdig grønt skifte for Norge.

Vi må gjøre det som skal til for å realisere klimamålene. Det vil kreve store investeringer, men alternativet, å fortsette som nå, er mye verre og mye

dyrere. Om vi skal klare å gjennomføre en så stor omstilling på så kort tid, må vi ta i bruk alle verktøy vi har til rådighet. Vi kan rett og slett ikke skjerme børsen, petroleumssektoren, pengevesenet eller de aller rikeste. Alle må bli en del av løsninga.

En radikal omlegging krever bred folkelig støtte. Når store samfunnsressurser skal brukes til å legge om infrastruktur, næringsliv og hvordan samfunnet fungerer, er det avgjørende at det har folkets støtte. Derfor må en grønn omstilling gjøres samtidig med at vi reduserer forskjellene i makt og rikdom. Vi kan ikke akseptere økte sosiale forskjeller hvor noen beriker seg og karrer til seg mer makt på bekostning av de mange. Da vil aldri politikken få legitimitet eller oppslutning. Rettferdighet må være innbakt i hele omstillingen om vi skal vinne klimakampen, og hele landet må med.

Hvordan skal vi nå klimamålene?

Skal vi nå klimamålene må vi erstatte all bruk av olje, kull og gass med fornybare alternativer. I motsetning til Høyre-regjeringa, mener SV at det å betale andre land for å gjennomføre kuttene våre er en dårlig klimastrategi for Norge. Det er usolidarisk, og det er kortsiktig fordi det vil utsette nødvendig omstilling og gjøre det mer utfordrende når verden skal over til et nullutslippssamfunn.

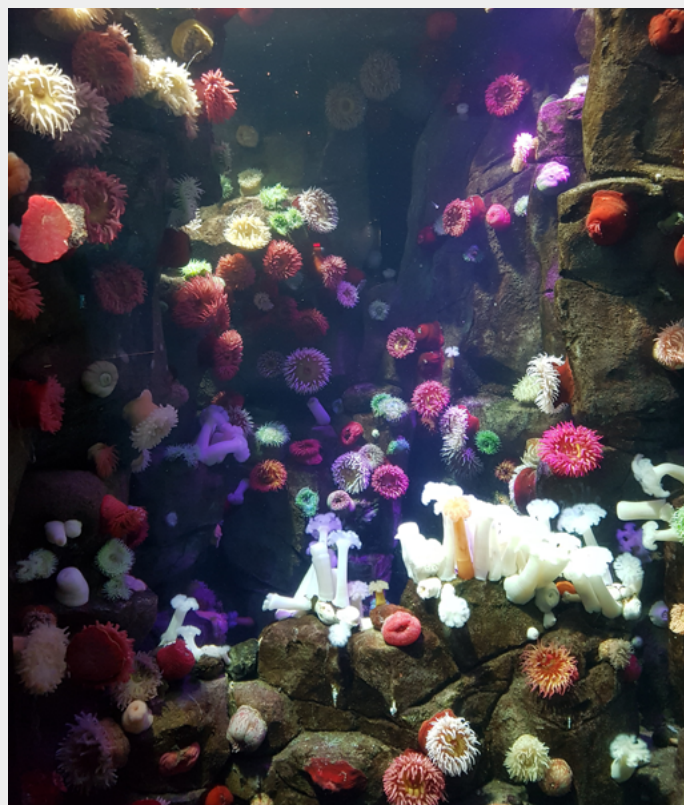
For litt over fem år siden jublet vi over at hele verden hadde blitt enige om et klimamål om å begrense global oppvarming til godt under 2 grader, helst 1,5 grader. For kloden spiller en halv grad stor forskjell. Å klare å begrense global oppvarming til bare 1,5 grader, heller enn for eksempel 2 grader, betyr at:

- Det blir mindre ekstremvær der folk bor
- Korallrev fremdeles vil eksistere
- Vi kan unngå en klimaflyktningekrise
- Vi begrenser masseutryddelsen av arter
- Vi redder en rekke øystater fra å forsvinne som følge av havstigning

For at vi skal nå klimamålene og begrense global oppvarming til under 1,5 grader må verdens utslipp halveres innen 2030, og ned til null i 2050. I tillegg må de rike landene kutte sine utslipp enda fortere. FNs miljøprogram mener det er avgjørende å kraftig redusere utslippene innen 2030 for at vi skal klare å nå målene i Paris-avtalen.

I dag er vi dessverre på vei mot 3–4 graders oppvarming. Derfor er det behov for enda flere klimatiltak om vi skal klare å nå verdens klimamål.

Norge har forpliktet seg gjennom Paris-avtalen til å kutte utslippene våre med 50–55 prosent i 2030, sammenlignet med 1990. SV mener Norge må kraftig øke ambisjonene for utslippskutt og klimatiltak. Det er flere grunner til det. Verden trenger en kraftig økning i klimainnsatsen for at vi skal klare å begrense global oppvarming til maksimalt 1,5 grader. Norge har et historisk ansvar for klimakrisen, og bør derfor bidra med å kutte så mye klimagassutslipp som mulig. Vi har i denne rapporten funnet ut at Norge kan kutte utslippene våre med 70 prosent. Det er ambisiøst, men det er mulig. Derfor mener vi at det er her ambisjonsnivået vårt bør ligge.

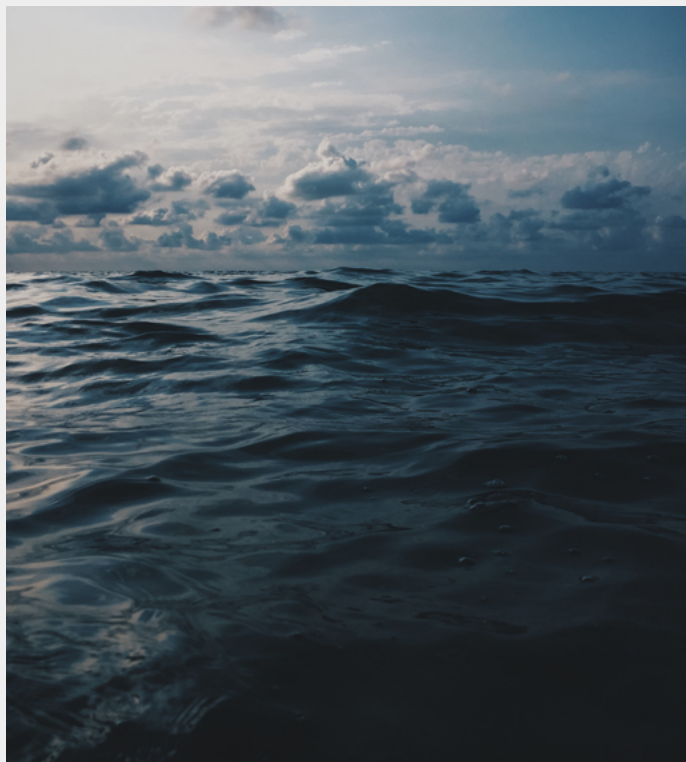

Norges historiske klimaansvar

Stockholm Environment Institute har regnet ut Norges rettferdige andel av de globale utslippskuttene vi trenger for å begrense global oppvarming til under 1,5 grader. To prinsipper brukes for å regne ut ulike lands rettferdige ansvar. For det første at landene i verden har ulikt ansvar for klimakrisen. Og for det andre at landene i verden har ulik kapasitet til å kutte utslipp. Vi vet at klimakrisen er urettferdig, og rammer hardest de som har gjort minst for å forårsake den. Fattige land har både mindre ansvar for klimakrisen og mindre kapasitet til å løse den.

Med dette rammeverket finner man at Norges rettferdige ansvar for utslippskutt innen 2030 er på hele svimlende 430 prosent sammenliknet med 1990. Det er selvfølgelig ikke mulig, men sier noe om hvor stort klimaansvaret vårt er. Derfor mener vi i SV at Norge har ansvar for å kutte så mye som mulig. Vi har lagt fram en plan som kutter utslippene våre med 70 prosent innen 2030. I tillegg må vi også bidra med klimafinansiering til utslippskutt og klimatilpasning i fattige land.

Hvilke klimagassutslipp har Norge ansvar for?

I Paris-avtalen har Norge bare forpliktet seg til å kutte våre direkte klimagassutslipp innenfor Norges landegrenser. Det ekskluderer blant annet muligheten til å bruke økt opptak av karbon i skog i stedet for å kutte fossil energibruk. Redusert import av varer produsert i land med høy forurensning vil heller ikke hjelpe på våre mål i Paris-avtalen. For å klare å nå målet om å redusere Norges utslipp med 70 prosent innen 2030, kan vi derfor ikke basere oss på noen av disse formene for utslippskutt.

Men vi vet at vi må gjøre mer hvis vi skal klare å nå 1,5-gradersmålet. Derfor mener vi at Norge bør gjøre mer for å kutte utslippene på alle områder. Derfor har vi også sammenfattet våre tiltak for å kutte utslippene fra arealbruken vår, fra oljeeksporten vår og fra forbruket vårt i siste del av denne rapporten. Det kommer da i tillegg til 70 prosent utslippskutt i Norge.

Vi kan ikke vente med utslippskuttene

For å nå klimamålene må vi starte allerede i 2021. Det er to grunner til det. For det første kutter vi mye mer klimagassutslipp totalt om vi gjennomfører kuttene så tidlig som mulig. For det andre tar det ofte litt tid før vi ser utslippsreduksjonene av et tiltak, derfor er det viktig å starte tidlig.

SVs plan for et rettferdig grønt skifte

Vår klimaplan for å kutte utslippene med 70 prosent innen 2030, er en del av en større plan for et rettferdig grønt skifte i Norge. Her er samfunnsplanen for hvordan Norge skal få til denne omstillingen oppsummert i korte trekk.

Vri norsk økonomi

Om vi skal klare omstillingsprosjektet på den tida vi har igjen, må vi vri hele økonomien. Vi må vri pengebruken, finanssektoren, statsbudsjetter, skatter og lover. Vi må vri de over til å stanse miljødeleggensene, ikke forsterke dem, slik som i dag.

Derfor trenger vi:

- **Et 100 prosent grønt finans- og pengevesen**
I dag er finans- og pengevesenet såkalt «nøytralt», det vil si ikke-politisk. Men nøytralitet forsterker status quo og dermed miljødeleggensene. Privat kapital i bank-, finans- og pengepolitikken må derfor vris til i en klimavennlig retning. I første omgang må vi forhindre at systemene undergraver grønn omstilling, og i neste sørge for at de aktivt bidrar til skiftet.
- **Alle offentlige innkjøp og virkemidler skal bidra til grønn omstilling**
Alle offentlige innkjøp og ulike næringsretta støtte og lån til næringsutvikling, i tillegg til det statlige eierskapet skal bidra til grønn omstilling.
- **Grønn utenrikspolitikk**
Norge skal ikke tjene penger på å undergrave det grønne skiftet. Vi må sikre at Oljefondet, verdens største investeringsfond, ikke investerer i tiltak som undergraver Paris-målene og folkeretten.
- **Grønt eierskap**
Alle statlige selskap der staten har aksjemajoritet må styre etter 1,5-graders-målet.
- **En sirkulær økonomi**
Vi må slutte å bruke naturen som en engangskopp, og vri økonomien slik at ressursene vi bruker kan brukes på nytt på ulike måter og holdes i sirkulasjon – vi trenger en sirkulær økonomi.

Bygge ny infrastruktur

Grønn omstilling avhenger av at vi har folk nær ressursene, og en infrastruktur for transport av varer, tjenester og energi.

Nullutslipp i all person- og varetransport

Vi må erstatte fossil energi med elektrisitet og hydrogen i all transport. I tillegg må vi erstatte fly med tog, og flytte gods fra vei til sjø og bane.

Elektrifisering av Norge

Norge skal være utslippsfritt innen 2040. Vi skal fjerne all bruk av fossil energi. For å få til dette må vi stille krav, satse på energieffektivisering og utvikle mer fornybar energi.

Vi vil bygge ut 4 TWh sol innen 2030 og 50 TWh innen 2050. Vi vil ha 3 GW havvind innen 2030, og vi vil ha en kraftfull satsing på energieffektivisering som gir frigjør 12 TWh fra våre bygg innen 2030. Dette vil gi oss ny kraft som kan brukes til å fase ut fossil energi.

Veien til nye industrieventyr

Hovedoppgaven det neste tiåret er å overføre kompetanse, teknologi og investeringer fra oljenæringa til andre og nye næringer. Overføringsplanen må være koordinert med en offensiv sysselsettingspolitikk. Målsetningen må være at så mange arbeidsfolk som mulig skal gå tørrskodd fra oppgaver innen petroleum og leverandørindustri til nye industrieventyr. Staten må også innta betydelige eierposisjoner for å koordinere, bidra med kapital og sikre at satsingene ikke forsvinner ut av landet.

Omstilling av petroleumsnæringen

Samtidig som vi øker investeringer i nye industrisatsinger, skal vi koordinere vi reduksjonen i olje-og gassinvesteringene med dette. Vi skal avslutte de minst lønnsomme petroleumsprosjektene som strider med 1,5-gradersmålet, og elektrifisere resten. Vi skal stille krav om at oljeselskapene må bygge ut minst like mye havvind som de trenger til elektrifiseringa.

Nye nasjonale industrisatsinger:

- **Flytende havvind.** Vi skal utvikle en fullverdig leverandørindustri som skal skape minst 12 TWh strøm og/eller 3 GW installert effekt innen 2030.
- **Sol.** Vi vil ha en nasjonal handlingsplan for solenergi i Norge. En plan som:
  - Teppelegger landets tak med solceller
  - Fører til at vi bygger ut minst 4 TWh ny solkraft innen 2030 og 50 TWh innen 2050
  - Fører til økt produksjon av solceller i Norge og økt sysselsetting i solenergibransjen
- **Grønn skipsfart.** Norske skipsverft skal bli verdensledende på grønn skipsfart. Slik skal norskekysten bli et laboratorium for utslippsfri skipsfart, gjennom at vi stiller krav om nullutslipps-fartøy og etablerer ny havneinfrastruktur.
- **Hydrogen.** Gjennom krav til innfasing av hydrogen i sjøtransport skal det bygges et sterkt hjemmemarked.
- **Karbonfangst og -lagring.** Sikre fullskala karbonfangst på avfallsanlegget på Klemetsrud i Oslo. Utrede og innføre karbonfangst på flere avfallsanlegg, slik som i Bergen, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Tromsø, Fredrikstad, Ålesund og Gjøvik.
- **Batteriproduksjon.** Norge har kraften og arbeidskraften som skal til for å bli Europas batterifabrikk. Derfor skal vi etablere en ny industriell batterisatsing.
- **Bioindustri.** Vi vil etablere BioNova for å få fart på bioindustri innen fiske, havbruk, skog og jord. I denne prosessen stiller vi krav om nullutslipp og full utnyttning av biologisk materiale. Norge må utvikle seg fra en biologisk råvarenasjon til en bioindustriell kjempe.

Mindre forskjeller og alle i arbeid

Vi må redusere forskjeller i makt og rikdom samtidig som vi bruker fellesskapets muskler i kamp mot miljøkrisa. Det skaper både et bedre samfunn og gir de store satsingene demokratisk legitimitet.

Vi trenger mer arbeidskraft enn noensinne fremover dersom vi skal lykkes. Å redusere forskjellene og legge til rette for at alle som kan jobbe får arbeid, blir derfor en kjerneoppgave i tiden som kommer.

Forskjellene skal reduseres. Klimapolitikken må føres sammen med en aktiv politikk for omfordeling. Vi skal redusere de sosiale forskjellene og utslippene. Følgelig tar vi også sosiale hensyn i klimatiltak der det er mulig. Vi må øke CO2-avgiften, men betale tilbake deler av inntektene til folk med

lave og vanlig inntekter. Vi vil også sikre penger til klimatiltak og omstilling i spesielt utsatte næringer.

Jobbgaranti. Gjennom en kombinasjon av aktiv sysselsettingspolitikk, kompetanseløft, styrking av fagutdanning og høyere utdanning, vil vi sikre alle i yrkesaktiv alder enten arbeid eller utdanning. Vi vil også utrede modeller for offentlig jobbgaranti.

Ti år med utslippskutt – et klimabudsjett

I denne rapporten lanserer vi også et klimabudsjett for de neste ni årene. Budsjettet inneholder en oversikt over nødvendige kutt i ulike sektorer, hvilke kutt som kan forventes av ulike tiltak, og generelle klimatiltak slik som innkjøp i offentlig sektor og økt CO2-avgift.

SVs klimabudsjett:

En klimaplan for å nå klimamålene

Klimagassutslippene må kuttes, og de må kuttes nå. Derfor mener SV at Norge trenger et klimabudsjett. Et klimabudsjett er et viktig verktøy for å nå klimamålene vi har satt oss. Et klimabudsjett er en detaljert plan for hvilke klimatiltak som trengs for å nå klimamålene. SV mener at regjeringen må legge fram et årlig klimabudsjett som viser hvordan vi skal nå klimamålene og som sikrer tilstrekkelige bevilgninger i statsbudsjettet. På den måten kan vi holde regjeringen ansvarlig for at statsbudsjettet er i tråd med klimamålene.

Derfor har SV laget et klimabudsjett som er en detaljert klimaplan for hvordan vi skal kutte Norges utslipp med 70 prosent innen 2030. Det er ikke et alternativ å ikke nå klimamålene våre dersom vi vil unngå de verste konsekvensene av klimaendringene. Derfor mener vi at alle partier må gjøre som oss og dokumentere hvordan de har tenkt til å nå klimamålene de har satt seg.

Hvordan har vi laget klimabudsjettet?

Det er vanskelig å beregne utslippseffekten av ulike klimatiltak. Grunnet manglende konkrete tall på en del klimavirkemidler, er det vanskelig å gi noe estimat på hvor store utslippskutt ethvert virkemiddel vil gi. I arbeidet med dette klimabudsjettet har vi tatt utgangspunkt i tilgjengelig informasjon om beregning av utslippseffekter. Derfor er det også knyttet usikkerhet til anslagene.

Mange av klimatiltakene i vårt klimabudsjett er basert på Klimakur 2030. En utfordring er at mange av disse tiltakene ikke har noen klar plan for hvilke

virkemidler som trengs for å gjennomføre klimatiltaket. For eksempel kan vi vite hvor mange tonn CO₂ vi kan spare ved å halvere matsvinnet, men vi vet ikke nøyaktig hva vi må gjøre for å få det til.

Klimabudsjettet tar utgangspunkt i regjeringens referansebane for hvordan norske utslipp vil utvikle seg fram mot 2030. Denne referansebanen sier noe om hvordan utslippene vil utvikle seg i tråd med klimapolitikken fra 2019. Ifølge denne referansebanen vil Norges utslipp reduseres med 10,7 millioner tonn CO₂ i 2030, relativt til 1990 .

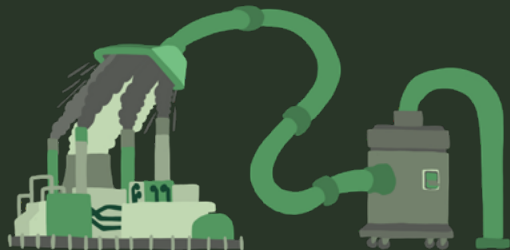
Våre budsjett- prioriteringer for å nå klimamålene

Statsbudsjettet er et viktig verktøy i arbeidet med å redusere klimagassutslippene våre. Her er våre hovedgrep i alternativt budsjett 2021 for å nå klimamålet vårt:

- **Øke CO2-avgiften med 50 %.** Svært mange av tiltakene er avhengig av en høy CO2-avgift for å få ned utslippene, spesielt på de store industribedriftene og store punktutslipp. De økte inntektene fra CO2-avgiften skal betales tilbake til folk med lave og vanlige inntekter og brukes på klimatiltak i sektorer som blir spesielt hardt rammet.
- **Øke Enova-tilskuddene med 1,7 milliarder.** Enova er et av de viktigste virkemidlene for å utløse nye klimaprojekter.
- **Statlige investeringer.** Opprette og bevilge 10 milliarder til en grønn investeringsbank og 20 milliarder til et statlig grønt investeringsselskap. Dette vil bidra til å utvikle ny teknologi og gjøre det lønnsomt for selskaper å gjennomføre grønn omstilling.
- **Investeringer i jernbane og høyere avgift på fossilt drivstoff.** I transportsektoren er de store virkemidlene nye investeringer i jernbane heller enn motorvei, og høyere avgifter på fossilt drivstoff, i tillegg til

omsetningskrav på biodrivstoff og på sikt forbud mot nye fossile biler. For kollektivtrafikken er virkemidlene offentlige innkjøp som vil kreve store kompensasjoner til fylkene.

- **Karbonfangst og -lagring.** Å få i gang karbonfangst- og lagringsprosjekter på avfallsanlegg og i industrien så raskt som mulig vil være avgjørende for å få kutte nok utslipp innen 2030. Vi øker denne satsingen med 1,25 milliarder i 2021.
- **Økt CO2-avgift på sokkelen og elektrifisering.** I petroleumssektoren er hovedtiltaket økt CO2-avgift på sokkelen og elektrifisering. I tillegg fjerner SV oljeindustriens skattefordeler, og innfører en produksjonsavgift.

SVs klimabudsjett

Under følger en liste over SVs ytterligere klimatiltak utover dagens klimapolitikk. Tallene for utslippskutt angir kuttpotensial i 2030 i millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Våre tiltak viser til vårt alternative statsbudsjett for 2021 der tiltaket er avhengig av midler. Dette er kun midlene som er nødvendige for ett år, og må forsterkes utover i perioden.

TRANSPORT	Kutt	Våre tiltak
Vegtransport		
100 % av nye, lette varebiler er elektriske innen 2025, 100 % av nye tunge varebiler elektriske innen 2030 og 100% av nye lastebiler er el- eller hydrogen i 2030 og 10 % trekkvogner på biogass	0,86	Vi øker overføringene til Enova, CO ₂ - avgiften, drivstoffavgiftene og engangsavgiften for fossile biler. Vi vil innføre avgiftsfritak for nullutslipps vare- og lastebiler, opprette nullutslippssoner i de store byene og stille grønne krav til offentlige innkjøp.
40 % reduksjon i personbilkilometer i de store byene og nullvekst i resten av landet	1,15	Vi bevilger ca. 1,5 mrd. ekstra for å øke statens andel til 70% i de store kollektivprosjektene i byene, styrke kollektivtransporten, få flere byvekstavtaler og en sykkelsatsning på 300 mill. Vi øker CO ₂ -avgiften, den fossile veibruksavgiften og engangsavgiften for fossile biler.
Nullutslippskrav i offentlige innkjøp av transporttjenester	0,1	Vi vil stille krav til nullutslippsløsninger i offentlige innkjøp av transporttjenester.
100 % av nye bybusser er elektriske i 2025	0,22	Vi styrker kollektivtrafikk i byene med 250 mill. kroner, og øker med 300 mill. kroner i støtte for å skifte ut fossil kollektivtransport med utslippsfrie i fylkene. Vi stiller krav til nullutslipp i offentlige anbud.

Elektrifisering av alle nye personbiler	0,08	Vi setter av 200 mill. til hurtiglading i borettslag, reduserer trafikkforsikringsavgiften på elbiler til 1000 kr året, innfører høyere engangsavgift for fossile biler og øker CO2-avgiften. Vi reduserer unntakene for ladbare hybrider og tetter skattehullet i leasingmarkedet.
75% av nye langdistansebusser er el eller hydrogen	0,06	Vi øker CO2- avgiften og legger til rette for bedre ladeinfrastruktur. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 mrd. til et statlig, grønt investeringselskap, 10 mrd. til en grønn investeringsbank, 200 mill. ekstra til miljøteknologien og 100 mill. ekstra til grønn forskning. Vi stiller også krav i tildelingene.
45% av nye motorsykler er elektriske	0,01	Vi øker CO2-avgiften og veibruksavgiften.
Sjøtransport		
Elektrifisering av havbruksnæringen	0,37	Setter av 430 mill. til grønn flåtefornyelse, innfører en avgift tilsvarende veibruksavgift på dieselbåter og øker CO2-avgiften. Stiller krav i konsesjoner.
Få mer avansert biodrivstoff i skipsfarten	0,2	Øker direkteinvesteringene til bioøkonomi med 190 mill. Øker CO2-avgiften og stiller omsetningskrav.
Krav om nullutslippsferger	0,18	Øker tilskuddet til fylkeskommunene med 300 mill for støtte til lavutslippshurtigbåter og -ferger og for å erstatte fossil kollektivtrafikk med fornybar, og øker CO2-avgiften.
Redusere utslippene fra cruisetrafikk i Norge med 65%	0,2	Øker tilskuddet til miljøvennlige havner med 180 mill. kroner, og øker CO2 avgiften. Vi gir kommunene mulighet til å si nei til anløp, og stiller krav om nullutslipp ved anløp til verdenarvfjorder og laksefjorder innen 2026.
Krav til nullutslippsløsninger for offshore-supply skip i utvinningstillatelser	0,15	Setter av 430 mill. til grønn flåtefornyelse, øker CO2-avgiften og reduserer aktiviteten på sokkelen.
Landstrøm til skip i norske havner	0,15	Øker med 180 mill. kroner til mer miljøvennlige havner og stiller krav til skipene for å bruke havnene.
Hjemfall av trålkvoter i nord til elektrisk sjark	0,14	Vi setter av 100 mill. til låneprogram for elsjark og vil ha hjemfall av trålkvoter til kystflåten.
Flytte gods fra vei til sjø og bane	0,11	Øker støtten for gods på bane med 130 mill. og gods på sjø med 80 mill. kroner. Øker CO2-avgiften og utreder engangsavgift på tunge lastebiler.
Redusere fossil fritidsbåtbruk	0,10	Innfører avgift tilsvarende veibruksavgift på dieselbåter. Utreder båtmotoravgift og forbud mot svært forurensende motorer og fartsgrenser som kan få ned forbruket.
Innføre nullutslippshurtigbåter	0,08	Øker tilskuddet til fylkeskommunene for støtte til lavutslippshurtigbåter og -ferger og utslippsfri kollektivtrafikk med 300 mill. kroner og øker CO2-avgiften.

Elektrifisering av sjark	0,05	Foreslår et eget låneprogram for innkjøp av elsjark med 100 mill. i oppstart. Øker Enova-midlene med 1,7 mrd., hvorav 200 mill. er øremerka grønn ombygging av skip. Øker også Miljøteknologiordningen med 200 mill. kroner og forserer utfasingen av CO2-kompensasjon for fiskeflåten.
Energieffektivisering i havbruk, sjøfart og fiskeri	0,03	Setter av 430 mill. til grønnflåtefornyelse, øker CO2-avgiften og setter av 180 mill. til mer miljøvennlige havner.
Flytrafikk		
Kutte 65 % av utslippene i flytrafikken beregnet fra 2005	0,85	Øker flypassasjeravgiften og stiller omsetningskrav til biodrivstoff. Øker budsjettet med 190 mill. til bioøkonomi og øker satsingen på jernbane og nattog med 1,9 mrd.
Tog		
Erstatte gjenværende dieseltogstrekninger med fossilfritt alternativ	0,04	Øke jernbaneinvesteringene og gir 200 mill. mer til elektrifisering av Rørosbanen, Solørbanen og Nordlandsbanen
Annet		
Økt bruk av avansert biodrivstoff	0,5	Stiller krav til høyere omsetningskrav, innfører fritak for veibruksavgift for avansert biodrivstoff utover omsetningskravet og øker med 190 mill. til bioøkonomi.
Elektrifisere alle nye ikke-veigående maskiner fra 2030	0,27	Øker tilskudd til Enova med 1,7 mrd. Kroner, øker CO2-avgiften og stiller krav om elektrifisering i offentlige anbud.
Forbedret logistikk i varetransporten	0,27	Øker tilskudd til Enova med 1,7 mrd., setter av 150 mill. ekstra til miljørådgivere i distriktene og 300 mill. ekstra til lokale klimatiltak. Vi stiller krav om nullutslipp i offentlige anbud.
Totalt transport	6,17	

Biodrivstoff

Vi har lagt inn moderat bruk av biodrivstoff i enkelte av tiltakene, etter forslag fra Miljødirektoratet og næringslivet. De mener biodrivstoffbruken vil føre til klimagasskutt dersom man kun bruker avansert biodrivstoff. Vi vil likevel advare om at de ikke vil være nok avansert biodrivstoff til alle dersom alle land fører denne strategien. Klimatiltak som bruker avansert biodrivstoff, kan derfor risikere å bli svært dyre. Utvikling av norsk biodrivstoffindustri vil derfor være essensielt for å nå disse målene.

Petroleumsvirksomhet

PETROLEUMSVIRKSOMHET	Kutt	Våre tiltak
Redusere petroleumsproduksjonen	5,07	Forny ikke utvinningstillatelser som strider med 1,5-gradermålet, stiller strenge lønnsomhets- og miljøkrav, innfører utvinningsavgift og øker CO2-avgiften.
Elektrifisere sokkelen	2,93	Vi øker CO2-avgiften og tilskudd til Enova og stiller krav om elektrifisering.
Redusert fakling	0,9	Utreder og innfører økonomiske sanksjoner mot fakling, stiller strengere krav og øker overvåkingen i Miljødirektoratet.
Tekniske tiltak i oljevirksomheten	0,2	Vi øker CO2-avgiften, utreder flere utslippsavgifter og stiller strengere krav til industrien.
Ingen ny leteboring	0,16	Ingen flere tillatelser til leteboring.
Totalt petroleumsvirksomhet	9,26	

Industri og næringsliv

INDUSTRI OG NÆRINGSLIV	Kutt	Våre tiltak
CO2-fangst på avfallsforbrenning	1,31	Vi setter av 1 mrd. til karbonfangst (CCS) i Oslo, og 250 mill. til å utrede CCS i Trondheim, Bergen, Kristiansand, Fredrikstad, Ålesund, Gjøvik, Tromsø og Stavanger. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 mrd. til et statlig grønt investeringsselskap, 10 mrd. til en grønn investeringsbank, 200 mill. ekstra til miljøteknologiordningen, og øker grønn forskning med 100 mill.
Karbonfangst på raffineriet på Mongstad	0,62	Vi setter av penger til å utrede CCS, se punktet over.
Utrede og innføre karbonfangst i kalkproduksjon	0,28	Vi vil øke bevilgningene til CCS.
Anvendelse av hydrogen i industri	0,14	Vi bevilger 10 mrd. til en grønn investeringsbank og 20 mrd. til et statlig grønt investeringsselskap og øker Enovamidlene.
Trekull til industri	0,83	Vi øker CO2-avgiften og Enovamidlene og stiller krav om bruk og innblanding av trekull.
Elektrifisering av industri	0,12	Vi øker Enovamidlene og CO2-avgiften.
Elektrifisering av Yara Porsgrunn	1,0	Vi øker Enovamidlene og CO2-avgiften.

Karbonfangst på Norcem i Brevik	0,4	Ligger inne i regjeringens budsjett.
Energieffektivisering og utfasing av fossil varme i industrien	0,28	Vi øker Enovamidlene og innfører forbud mot fossil oppvarming i industrien innen 2025.
Klimatiltak i aluminiumsindustrien	0,52	Vi øker Enovamidlene, miljøteknologiordningen og avgiftene på PFK.
Klimatiltak i sementindustrien	0,16	Vi øker CO2-avgiften, Enovamidlen og Miljøteknologiordningen.
Klimatiltak i raffinerier	0,44	Vi øker Enovastøtten, Miljøteknologiordningen og CO2-avgiften. Vi stiller krav om gjenvinning av varme fra røykgass og krav om redusert fakling.
Klimatiltak i asfaltindustrien	0,10	Vi øker CO2-avgiften, Enovastøtten og Miljøteknologiordningen og stiller strengere krav til bruk av beste tilgjengelige teknologi.
Omstille fjernvarme fra gass til elektrisitet	0,08	Vi øker CO2-avgiften og stiller krav til bransjen.
Redusere lystgassutslipp	0,08	Vi øker Enovastøtten og utreder avgift på utslipp av lystgass.
Gjenbruk av sagspon	0,04	Gjennomføres nå.
Omstille fjernvarme fra fossil olje til bio	0,04	Vi øker CO2-avgiften og stiller krav til bransjen.
Totalt industri og næringsliv	6,44	

Jordbruk

JORDBRUK	Kutt	Våre tiltak
Redusere forbruket av kjøtt	0,9	Vi legger til rette for mindre kjøttforbruk og mer lokalproduserte grønnsaker og stiller krav til dagligvarebutikkene. Vi støtter bønder med penger til omstilling i jordbruksforhandlingene når forbruket reduseres. Det skal være fordelaktig å ha dyr på beite.
Tilbakefør 100 000 dekar av dårlig organisk jord til myr	0,3	Vi setter av 20 mill. ekstra til restaurering av myr og legger om tilskuddsordningene slik at bønder kan søke om støtte til tilbakeføring av myr.
Elektrifisering og biodrivstoff i transport og oppvarming	0,3	Vi øker CO2-avgiften og bevilgningene til Enova.
Halvere matsvinnet	0,21	Vi vil få på plass en bransjeavtale og gjennomføre holdningskampanjer.
Mer kløver og mindre kunstgjødsel til eng	0,1	Vi vil legge om tilskuddsordningene for å gjøre det fordelaktig og innføre avgift på mineralgjødsel.
Mindre utslipp fra gjødsel	0,08	Vi vil endre tilskuddsordningene, endre gjødslingstidspunkt og innføre avgift på mineralgjødsel.
Stans i nydyrking av myr	0,02	Vi vil opprettholde forbudet mot nydyrking av myr og stoppe nedbygging av myr også innen andre sektorer.
Totalt jordbruk	1,91	

Andre sektorer

ANDRE SEKTORER	Kutt	Våre tiltak
Utslippsfrie bygg- og anleggsplasser	0,85	Vi øker Enovastøtten, stiller krav til offentlige innkjøp og innfører forbud mot fossil varme.
Fase ut fossil gassoppvarming i bygg	0,11	Vi øker Enovastøtten og øker planene for produksjon av avansert biodrivstoff i Norge.
Raskere utskifting av vedovner	0,1	Vi må sørge for tilskuddsordning og innføre forbud mot forurensende ovner i soner med høy luftforurensning.
Øke uttak av metan fra avfallsdeponi	0,08	Vi kartlegger gamle deponier og øker Enovastøtten.
Nullutslippsenergi i Longyearbyen	0,07	Vi setter av 20 mill. til grønn omstilling på Svalbard.
Øke utsorteringen av plastavfall	0,07	Vi utreder en materialavgift på jomfruelige produkter og stiller krav til materialgjenvinning.
Øke innsamlingen og destruksjonen av HFK	0,03	Vi må gjennomføre holdningskampanjer og opprette flere returpunkter. Økt avgift på HFK.
Øke gjenvinningen av tekstiler	0,02	Vi utreder pant eller pris på tekstiler og stiller krav til materialgjenvinning.
Totalt andre sektorer	1,33	

Samla utslippskutt

Alle utslippskuttene kan sammenfattes i følgende tabell:

Klimatiltak etter sektor	Kutt
Transport	6,17
Petroleum	9,26
Industri og næringsliv	6,44
Jordbruk	1,91
Andre sektorer	1,33
Sum	25,11

Utrekning av 70 prosent utslippskutt

Om man legger disse utslippskuttene sammen med forventede utslippsreduksjoner fra referansebanen får vi at samla utslippskutt i 2030 som følge av SVs klimabudsjett vil være på 35,81 millioner tonn CO₂. Det tilsvarer et kutt på 69,5 prosent relativt til 1990.

I de siste årene har Enova bidratt med midler til bedrifter som ønsker å redusere sitt karbonavtrykk. Eksempelvis fikk Washington Mills på Orkanger 37 millioner kroner til demonstrasjon av en ny

produksjonsprosess av silisiumkarbid 2020, og i 2018 fikk Rockwool i Moss midler til en ny smelteovn. SV sin økte støtte til Enova vil muliggjøre flere slike prosjekter for mindre bedrifter, slik at smarte løsninger som kan redusere Norge sine utslipp vil få støtten som trengs. Om seks prosjekter med like stor påvirkning som Rockwool sin smelteovn blir realisert, vil vi nå vårt mål på 70 prosent utslippskutt fra Norge.

I sum vil alle disse klimatiltakene redusere Norges direkte utslipp med 70 prosent.

Rockwool
i Moss

Andre klimakutt

Reduserte utslipp fra norsk forbruk

I tillegg til å redusere Norges klimagassutslipp med 70 prosent innen 2030, vil vi også bidra til å kutte verdens utslipp på andre måter. SV mener Norge må ta en lederrolle i klimakutt internasjonalt, og i å øke finansieringen til klimatiltak og klimatilpasning i fattige land. I tillegg vil vi ta ansvar for vår andel av globale utslipp som ikke er omfattet av en klimaavtale, som utslipp fra internasjonal skipsfart og flytrafikk. Vi vil også jobbe for å redusere utslippene fra tre store utslippskilder Norge rår over: forbruket vårt, oljeeksporten vår og utslippene fra arealbruken vår.

Nesten halvparten av utslippene fra forbruket vårt skjer i andre land enn Norge. Disse utslippene teller derfor ikke inn i Norges offisielle klimastatistikk. Det betyr ikke at vi skal overlate hele ansvaret for å kutte disse utslippene til andre land. Faktisk slipper vi ut mer klimagasser som følge av forbruket vårt, enn alle klimagassutslippene fra norsk jord. Derfor vil SV jobbe for å øke innsatsen for å redusere

klimagassutslippene fra forbruket vårt.

Norge er på avfallstoppen i Europa. I Norge kaster vi nesten 98 prosent av ressursene våre etter å ha brukt dem én gang. Til sammen har nordmenn trolig mer enn 10 millioner mobiltelefoner liggende ubrukt i skuffen hjemme, og hver dag kvitter vi oss med mer enn 50 tonn klær.

Ved å legge om til et mer bærekraftig forbruk kutter vi ikke bare klimagassutslipp, vi kan også skape en rekke nye jobber i Norge. SV mener vi må stille strengere krav til at produkter skal kunne leve lenger, resirkuleres og repareres. Og myndighetene må legge til rette slik at det blir lettest mulig for forbrukere, leverandører, produsenter og forhandlere å velge grønne og bærekraftige løsninger. Derfor vil vi ha en tiltakspakke for bærekraftig forbruk.

SV vil:

- Innføre et forbruksbasert klimaregnskap, som viser de totale utslippene av forbruket vårt, og lage en plan for å kutte utslippene fra forbruk.
- Lovfeste retten til reparasjon for forbrukeren og plikt til reparasjon for forhandlere.
- Øke panten og innføre flere panteordninger og miljøavgifter på produkter med betydelig miljøbelastning.
- Utvide produsentansvaret for å sikre lengst mulig levetid for produktene og størst mulig grad av ombruk.
- Skjerpe kravene til miljømerking. Innføre merkeordninger om produkters levetid og reparerbarhet.
- Redusere innholdet av helse- og miljøfarlige forbindelser i produkter.
- Sikre og skape nye fagutdanninger til den sirkulære økonomien.
- Forlenge klagefristene ved kjøp av forbruksvarer for å stimulere produsentene til å forlenge levetida for varer.
- Øke Norges ressursproduktivitet og sette mål om å halvere Norges materielle fotavtrykk.
- Utrede og innføre karbontoll på importerte varer for å forhindre karbonlekkasje.
- Gradvis gjøre det dyrere å bruke ny plast og uttak av nye eller fossile produkter, for å stimulere til resirkulert og fornybare alternativer.
- Stille strenge krav om levetid, reparerbarhet, gjenbruk av materialer og materialgjenvinning i offentlige anskaffelser
- Gjennomgå momsregelverket for å kutte moms på blant annet reparasjoner, reservedeler og utleie av utstyr.
- Stille krav til gjenbruk av mineraler og legge til rette for urban gruvedrift, der materialer fra kasserte produkter, bygninger og avfall gjenvinnes.
- Opprette offentlige delingstjenester etter modell fra bibliotek og bysykkeltilbud, og stimulere til kommunale gjenbruksverksteder.
- Utrede forbud mot å kaste usolgte varer, etter modell av den franske «produktkasteloven».
- Utvide reklamasjonsfristen.
- Øke miljøkompetansen i kommuner og fylkeskommunene for å sikre sirkulære og klimavennlige innkjøp der det er mulig.
- Opprette materialdatabaser for en sirkulær bygg- og industriproduksjon.
- Stille krav om lave klimagassutslipp i materialer og prosesser ved offentlige anskaffelser for å bidra til lønnsomhet og utløse klimaløsninger som karbonfangst.
- Trekke Oljefondet og kommunale fondsmidler ut av fossil energi.

Reduserte utslipp fra norsk oljeeksport

Utslippene som følge av at norsk olje brennes i utlandet utgjør Norges største påvirkning på globale klimagassutslipp. Disse utslippene er ti ganger så store utslipp som hele Norges direkte klimagassutslipp. Olje- og gasseksporten vår gjør Norge til en av verdens største eksportører av klimagassutslipp. Når vi elektrifiserer oljeproduksjonen vår reduserer vi utslippene fra

produksjonen av olje, og de direkte utslippene i Norge. Men utslippene fra produksjonen av olje utgjør bare to prosent av de totale utslippene, så derfor er verden også helt avhengig av at vi reduserer oljeproduksjonen for at vi skal nå verdens klimamål. Det internasjonale energibyrået (IEA) slår fast i sin nye rapport at det ikke er behov for noen nye oljefelt dersom vi skal klare å nå 1,5-gradersmålet.

Derfor vil SV:

- At Norges olje- og gassproduksjon må reduseres slik at verden har en god sjanse til å unngå global oppvarming på mer enn 1,5 grader.
- At Norge ikke skal gi flere lete- eller utvinningstillatelser for ny olje- og gassutvinning på norsk sokkel.
- At utvinningstillatelser ikke skal forlenges automatisk, men vurderes etter strenge krav til lønnsomhet og påvirkning på klima og miljø. Alle søknader om forlengelse av utvinningstillatelser som strider mot 1,5-gradersmålet skal stanses.
- At elektrifisering ikke skal brukes til å opprettholde oljeproduksjon som er i strid med 1,5-gradersmålet.
- Gå inn for varige petroleumsfrie områder, forankret i forvaltningsplanene, i særskilt sårbare områder. Dette inkluderer blant annet områder utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, ved Jan Mayen, den miljøfaglige iskantsonen, Trænarevet, Skagerrak, polarfronten, Iverryggen og på Mørefeltene.
- Utrede og innføre en utvinningsavgift på petroleum for å sørge for at den minst lønnsomme oljen blir liggende i bakken. Inntektene bør blant annet gå til å utløse klimatiltak i bransjen og til omstilling av industrien mot andre næringer.
- Fjerne oljesubsidiene. Sørge for at skatteregimet ikke favoriserer petroleumsinvesteringer fremfor investeringer i landbasert industri.
- Dagens petroleumsskatteregime må endres til et nøytralt system.
- Avskaffe leterefusjonsordningen.
- Ta et internasjonalt initiativ til en avtale med andre oljeproduserende land med mål om å begrense produksjonen av olje og gass.
- Gjennomgå den samfunnsøkonomiske lønnsomheten på norsk sokkel med mål om å stoppe ulønnsomme utbygginger.

Reduserte utslipp fra arealendringer

Det er en type klimagassutslipp som skjer innenfor Norges landegrenser, men som heller ikke regnes inn i klimamålet om 70 prosent kutt, og det er utslipp fra arealbruk. Skogene våre og andre karbonlagre tar opp store mengder klimagasser. Samtidig fører arealbruken vår til at det også slippes ut store mengder klimagasser fra karbonlagre i naturen, for eksempel når vi bygger en motorvei gjennom myra. I dag underrapporteres klimagassutslippene i mange utbyggingsprosjekter, fordi man ikke regner inn utslippene fra nedbygging av natur på en god måte.

Fremdeles lagrer norsk natur mer klimagasser enn vi slipper ut gjennom arealbruk, men de naturlige

karbonlagrene blir mindre og mindre jo mer som bygges ned, noe som betyr at klimaendringene forverres.

Frp er en ivrig tilhenger av at utslipp og opptak av karbon fra skog og arealbruk skal regnes inn i klimamålet vårt, fordi de vet at det vil svekke klimaambisjonene våre. Det er ikke veien å gå.

I stedet bør Norge få et eget klimamål for arealbruk, for at vi kan øke opptaket i naturens egne karbonlagre og stoppe nedbyggingen av naturen vår.

Derfor vil SV:

- Jobbe for en nullvisjon for tap av natur.
- Det betyr at dersom natur skal kunne bygges ned, skal annen natur restaureres for å unngå ytterligere tap.
- Verne 30 prosent av naturen, i tråd med målene i den nye naturavtalen til FN. Minst 10 prosent av skogen og havet må vernes, og minst 15 prosent av forringede økosystemer restaureres innen 2025.
- Utvide forbudet mot nydyrking av myr til også å gjelde nedbygging til andre formål.
- Utrede en naturavgift for å stanse nedbygging av natur.
- At arealbruken skal innrettes på en måte som bevarer og øker naturens evne til å lagre karbon. Næringer må stimuleres til driftsformer som øker naturlig karbonlagring.
- Utrede nye modeller for samfunnsøkonomisk nytte, der også klimagassutslipp og nedbygging av naturarealer, myr og dyrka mark i større grad tillegges vekt.
- Innføre et nasjonalt naturbudsjett, som forholder seg til nasjonal grense for naturtap og målsetting for restaurering.
- Sikre midler til å gjennomføre miljøtiltak i kommunene. Kommunene spiller en nøkkelrolle i å løse både klima- og naturkrisa. Opprette en Natursatsordning som gir kommunene støtte til naturprosjekter etter modell fra Klimasatsordningen.
- Kreve at kommunene utarbeider arealbudsjetter og arealregnskaper for å begrense nedbygging.
- Bevare inngrepsfrie og større sammenhengende naturområder.
- Styrke arbeidet med naturregistrering. Det er grunnlaget for en kunnskapsbasert arealforvaltning. Derfor vil vi ferdigstille arbeidet med et økologisk grunnkart innen 2025 og ha et nasjonalt kartløft. SV vil også styrke miljøkompetansen og -kapasiteten i staten, og i kommunene og fylkeskommunene gjennom øremerka midler.
- Utarbeide ny nasjonalparkplan. SV vil særlig prioritere forslag til nasjonalparker som gjør at man når målet om å verne et representativt utvalg av norsk natur.
- Utrede virkemidler for å restaurere natur ved utbygginger.
- Sikre at gamle og spesielt artsrike skoger vernes.
- Verne bymarkene.
- Stimulere til moderne plukkhogst, istedenfor store flatehogster. Det gir bedre kvalitetsvirke, høyere priser, bedre karbonbinding i jordsmonnet og mer naturmangfold.
- Bruk av sprøytemidler og tilskudd til miljøskadelig gjødsling i skogbruket må stanses.
- Vri tilskuddsordningene i skogbruket, fra å støtte vegutbygging og uforsvarlig drift, til å fremme økologisk forsvarlig skogbruk.
- Innføre forbud mot uttak og omsetning av torv.
- Stanse nye hyttefelt i urørt natur, og si nei til nye hytter i områder som er viktige for villreinen, for samisk reindrift, i verneverdige og verna områder eller i randsoner til verneområder.
- Opprette et nettverk av marine verneområder i Arktis.
- Styrke kartleggingen av naturmangfoldet i havet.
- Gjøre naturmangfoldloven gjeldende i hele Norges økonomiske sone.

Rettferdig grønt skifte

For de mange
– ikke for de få

Sosialistisk Venstreparti
sv.no